

Fylkesmannen i Oslo og Viken

Vår dato:

15.06.2020

Vår ref:

2019/15171

Deres dato:

Deres ref:

19/23074

Fredrikstad kommune
Postboks 1405
1602 FREDRIKSTAD

Saksbehandler, innvalgstelefon
Carl Henrik Jensen, 69247049
Gunnar Bjar, 69247120

Fredrikstad - forslag til løsning av innsigelse til KB11 i forslag til kommuneplanens arealdel

Fylkesmannen i Oslo og Viken fremmet i brev 19.02.2020 innsigelse til foreslått utbygging av område KB11- Øra øst, ved høring av kommuneplanens arealdel 2020-2032. Vi viser til dette brev for ytterligere detaljer om innsigelsen.

Det har i ettertid vært dialog med kommunen og 17.04.2020 oversendte kommunen forslag til avbøtende tiltak til foreslåtte utbygging. Vi ga i brev 27.04.2020 tilbakemelding om at de foreslåtte tiltakene langs Ørakanalen ikke var tilstrekkelig til at vi kunne trekke innsigelsen.

Fylkesmannen ønsker med dette brevet å bidra til en mulig løsning av saken.

Vi vil fremheve at det viktigste grepet for å redusere tap av naturmangfold er å stanse arealendringer og utbygginger av viktige naturområder. Vi mener derfor det *primære* målet fortsatt bør være å unngå å bygge ut foreslått område KB11.

Vi ser det likevel som mulig å akseptere foreslått utbygging *dersom* det blir gjennomført avbøtende tiltak som i tilstrekkelig grad vil bøte på de naturverdiene som går tapt ved utbyggingen.

Vårt forslag inneholder tre hovedgrep:

1. Gjenskaping av landareal (strandeng) på utsiden av dagens sjeté.
2. Etablering av buffersone med voll på innsiden av dagens sjeté.
3. Bevaring av naturområde ved bekkeutløpet i øst.

Grovskisse avbøtende tiltak KB11 Tegnforklaring: blå linje – nytt landareal, grønn linje – buffersone med voll, rød linje (heltrukket) – ny sjete/steinfylling, rød linje (stiplet) – sjete som fjernes, gul linje – ny gangbro.

Nedenfor følger detaljer om disse hovedgrepene.

GJENSKAPING AV LANDAREAL (STRANDENG) PÅ UTSIDEN AV DAGENS SJETÉ

Landarealet som går tapt ved en utbygging av KB11, er cirka 10 dekar. Et tilsvarende areal kan forsøkes gjenskapt på utsiden av sjeteén, i naturreservatet. Sjeteén danner i dag en brå og unaturlig avslutning på våtmarksområdet på utsiden, med en «strandlinje» bestående av sprengstein.

Ved hjelp av en gravemaskin med lang rekkevidde vil det kunne etableres et belte med cirka 20 meters bredde på utsiden av sjeteén. Ved å gjøre dette i cirka 500 meters lengde kan man gjenskape 10 dekar landareal. 500 meter tilsvarer omtrent den strekningen som det er grunt vann på utsiden av sjeteen (lys brun farge på grovskissen over i brevet). Det ligger derfor godt til rette for å gjennomføre tiltaket.

Den største delen av KB11 består av et bløtbunnsområde. Dette er naturlige masser med stor biologisk aktivitet i det øvre laget. Laget kan på sett og vis sammenlignes med matjordlaget på land. Hvis KB11 skal bygges ut, bør de naturlige massene i dette laget brukes til oppbygning av strandareal på utsiden av sjeteen. Dette vil til en viss grad etterligne den naturlige prosessen som skjer når landhevingen omdanner grunne bløtbunnsarealer i sjøen til strandeng.

Ved springflo og sterk vind er det store bølgekrefter i sving utenfor sjeteen. Dette er tydeliggjort ved at gruslaget på toppen av sjeteen er ødelagt flere ganger. Disse bølgekraftene må tas med i beregningen, da de vil bidra sterkt til en utjevning av overflaten på de massene man legger ut. Dette kan utnyttes positivt ved at man legger opp til at noe masser dras utover av bølgene, slik at det dannes en jevn og «naturlig» overgangssone mellom vann og nytt land (vadefuglsone). En mindre gravemaskin med brede belter (myrrestaureringsgraver) bør vurderes brukt i tillegg, for å bearbeide den ytre sonen.

Illustrasjonsbilde. Oppgraving i Gjølsjøen naturreservat med gravemaskin med lang rekkevidde.

ETABLERING AV BUFFERSONE MED VOLL PÅ INNSIDEN AV DAGENS SJETÉ

Ved utbygging av KB11 vil bygninger, anlegg og aktivitet komme svært nær naturreservatet og turveien på sjetéen. Det må anlegges en buffersone langs innsiden av sjetéen i form av en voll.

Vollen vil ha flere funksjoner, som visuell skjerm, støydemper, barriere for avfall som tas av vinden og biotop for planter og dyr (småfugl, insekter m.m.). Den vil være av stor betydning for opplevelseskvaliteten på turveien da den vil kamuflere nærheten til den industrielle virksomheten som kommer svært nær naturområdet.

Ved det igangsatte massegjenvinningsanlegget sør for KB11 er det allerede etablert en slik voll med høyde på cirka 4 meter. En skjermvoll bør ha minst denne terrenghøyden. Over tid vil trær på vollen kunne øke den visuelle skjermingen.

Bilde. Skjermvoll ved massegjenvinningsanlegget, juni 2020.

BEVARING AV NATUROMRÅDE VED BEKKEUTLØPET I ØST

I henhold til tidligere dialog legger vi til grunn at et område i tilknytning til bekkeutløpet i øst skal bevares som naturområde. Utfyllingsområdet (utbyggingsområdet) må da avgrensnes med en viss buffersone mot bekken, for eksempel 10 meter. Bekken, og området mellom bekken og reservatet (øst for bekken), kan da bevares.

Som avslutning på utfyllingsområdet KB11 må det etableres en stabil kant mot øst. Det synes mest sannsynlig at dette vil bli gjort med en steinfylling. Dette bør gjøres i kombinasjon med at man fjerner/flytter enden på dagens sjeté. På den måten får man fjernet et tungt naturinngrep i det området som skal bevares, og restaurert et fint strandengparti. Sjetéen legges i stedet inn mot nord og følger kanten av utfyllingsområdet, parallelt med bekken, opp til veien (vist på grovkissen over i brevet).

Av hensyn til friluftslivet og turveien må det anlegges en ny «landgang» mellom sjetéen og fastlandet. Denne bør anlegges som en bro fra den innsvingte sjetéen og inn på land i nærheten av bekkeutløpet.

Bilde. Nordenden av sjetéen som foreslås fjernet/flyttet.

Illustrasjonsbilde. Eksempel på type gangbro – fra friluftsområdet på Randholmen, Kråkerøy

VIDERE PROSESS

For at vi skal kunne trekke innsigelsen til foreslått utbygging av KB11 i kommuneplanens arealdel må de ovennevnte avbøtende tiltakene sikres gjennomført.

Vi mener dette må hjemles gjennom eksempelvis rekkefølgebestemmelser. Vi legger også til grunn at det er krav om utarbeiding av detaljregulering før utbygging av KB11.

Selve grunnarbeidene for KB11 og de avbøtende tiltakene bør kunne skje noenlunde synkronisert, da masser fra KB11 bør benyttes til reetablering av ny strandlinje på utsiden av sjetéen. Vi mener imidlertid at alle avbøtende tiltak skal være gjennomført før KB11 kan bebygges eller på annen måte tas i bruk.

Vi ber kommunen som plan- og bygningsmyndighet komme med forslag til hvordan dette sikres i kommuneplanens arealdel og senere reguleringsplan. Ved tilstrekkelig sikring av at de ovennevnte tiltakene blir ivaretatt vil vi kunne akseptere foreslått utbygging av KB11 – Øra øst.

Vi gjør oppmerksom på at noen av de avbøtende tiltakene vil kreve tillatelse etter annet lovverk.

Med hilsen

Gunhild Dalaker Tuseth
avdelingsdirektør

Eli Kristin Nordsiden
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til:

Viken fylkeskommune Postboks 220 1702 SARPSBORG